

Η Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μελών ΔΕΠ της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ συγκλήθηκε την Πέμπτη 9-6-2022 για να συζητήσει το νομοσχέδιο με τον τίτλο «*Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις*», που κατέθεσε το Υπουργείο Παιδείας προς διαβούλευση τις τελευταίες εβδομάδες. Μετά από πλούσια συζήτηση, με μεγάλη συμμετοχή και γόνιμο προβληματισμό, η Γ.Σ. κατέληξε στα εξής:

Με το σχέδιο νόμου του ΥΠΑΙΘ επιχειρείται ουσιαστικά η διάλυση του δημόσιου Πανεπιστημίου στην Ελλάδα. Η θέσπιση νέων, «κινητών» και «ευέλικτων» προγραμμάτων σπουδών, και η παράλληλη ουσιαστική κατάργηση των τμημάτων, δημιουργεί ένα εκπαιδευτικό πεδίο που ελάχιστη σχέση έχει με τα προαπαιτούμενα της ανώτατης εκπαίδευσης και με το ρόλο των ΑΕΙ όπως τα υπηρετούμε μέχρι σήμερα.

Η ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας επιχειρεί να επιβάλει ένα ασφυκτικό πλαίσιο λειτουργίας στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα που θα ελέγχονται και θα εξαρτώνται από τον εκάστοτε υπουργό. Γνωστικά πεδία και τμήματα θα καταργούνται ή θα συγχωνεύονται αυθαίρετα, κατατείνοντας σε μια εκπαίδευση χαμηλών – και εσαεί ανανεούμενων – δεξιοτήτων, που θα οδηγεί σε επισφαλείς και χαμηλά αμειβόμενες σχέσεις εργασίας. Το σχέδιο νόμου επιχειρεί να αποσυνδέσει τα πτυχία από τα επαγγελματικά τους δικαιώματα, αντικαθιστώντας τα με πιστοποιητικά χαμηλής αξίας.

Το νομοσχέδιο αυτό, 400 και πλέον σελίδων, καταργεί το αυτοδιοίκητο των ΑΕΙ καθώς για την κατάργηση, κατάτμηση, δημιουργία και συγχώνευση τμημάτων και σχολών απαιτείται μόνο Υπουργική απόφαση χωρίς πρόταση του Τμήματος και σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου (άρθρο 21).

Για τις μεταπτυχιακές σπουδές προωθούνται η θέσπιση διδάκτρων παντού, η δυνατότητα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και η κατάργηση των εναπομεινάντων δωρεάν προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών. Παράλληλα εισάγονται ελαστικές σχέσεις εργασίας για τα μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, ΕΕΠ και το διοικητικό προσωπικό των ΑΕΙ, ενώ για τα μέλη ΔΕΠ επιχειρείται ανάμεσα σε άλλα η υπονόμηση της βαθμίδας του επίκουρου καθηγητή, με την κατάργηση της μονιμότητας, κάτι που οδηγεί σε αλήστου μνήμης καταστάσεις του παρελθόντος. Ας μην ξεχνάμε ότι σύμφωνα με απόφαση της Υπουργού (2019) η μονιμοποίηση του Επικούρου συνιστά μία ακόμα ουσιαστική κρίση και όχι απλή διοικητική διαδικασία όπως γινόταν με το προηγούμενο νομοθετικό πλαίσιο (2017).

Εντύπωση προκαλεί επίσης η πλήρης απουσία αναφορών στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, το μέλλον των οποίων φαντάζει αβέβαιο. Είναι κραυγαλέα εμφανής η επιχειρούμενη προώθηση ενός πανεπιστημίου-επιχείρησης, με

προγράμματα σπουδών «κατά παραγγελία», στη θέση του δημοκρατικού δημόσιου πανεπιστημίου, στην υπηρεσία της κοινωνίας και όχι κατά προτεραιότητα της αγοράς.

Βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση των παραπάνω σχεδιασμών είναι η επιβολή ενός ολιγαρχικού και υπερ-γραφειοκρατικού συστήματος διοίκησης που καταργεί τη δημοκρατική λειτουργία των πανεπιστημίων, με την επαναφορά των Συμβουλίων Διοίκησης (ΣΔ), ενός θεσμού που απέτυχε παταγωδώς στην προηγούμενή του εφαρμογή. Στα ΣΔ θα εκλέγονται 6 εσωτερικά μέλη από τα μέλη ΔΕΠ (ακόμα και σε ιδρύματα όπως το ΕΚΠΑ, στο οποίο οι Σχολές είναι περισσότερες των 6, και επομένως δεν θα υπάρχει εκπροσώπηση όλων των Σχολών στο ΣΔ), ενώ τα 5 εξωτερικά μέλη που θα εκλέγονται από τα εσωτερικά θα είναι κατά βάση καθηγητές της αλλοδαπής. Θεωρούμε έκφανση πρωτοφανούς αποικιοκρατικής λογικής ότι οι καθηγητές της αλλοδαπής θεωρούνται *de facto* “αξιότεροι” από εκείνους της ημεδαπής για να διοικήσουν το ελληνικό πανεπιστήμιο. Τέτοιες αντιλήψεις προσβάλλουν τόσο την σχεδόν 200ετή ιστορία του ελληνικού πανεπιστημίου, όσο και όλους εμάς ως πανεπιστημιακούς δασκάλους.

Ο Πρύτανης του Ιδρύματος και οι αντιπρυτάνεις διορίζονται από το ΣΔ χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το τι έχουν ψηφίσει τα μέλη ΔΕΠ. Οι αντιπρυτάνεις δεν είναι μέλη ούτε της Συγκλήτου ούτε του ΣΔ, ενώ οι κοσμήτορες διορίζονται από το ΣΔ χωρίς απολύτως καμιά εκλογική διαδικασία. Η Σύγκλητος περιορίζεται σε ρόλο διακοσμητικό και ελεγχόμενο.

Οι ανθρωπιστικές σπουδές, τις οποίες υπηρετούμε στη Σχολή μας, αντιμετωπίζονται ως ο “φτωχός συγγενής”, αφού στο σύνολο του νομοσχεδίου η έρευνα θεωρείται αξιόλογη, μόνο εάν είναι (με ποιους όρους;) “καινοτόμος”. Αναρωτιόμαστε εάν η έρευνα στη φιλοσοφία, τη γλωσσολογία, τη φιλολογία, την ιστορία μπορεί να διεξαχθεί με την ίδρυση τεχνοβλαστών (*spin offs*). Σύμφωνα με το άρθρο 143, παρ. 3 στα κριτήρια εκλογής μέλους ΔΕΠ συμπεριλαμβάνεται επίσημα η ίδρυση τεχνοβλαστών ή η συμμετοχή του υποψήφιου ως μέλους ή ως μετόχου σε *spin off* εταιρεία.

Τέλος να υπενθυμίσουμε στην ηγεσία του Υπουργείου ότι το νομοσχέδιο αυτό, που επιχειρεί να εισαγάγει καινοτόμες και «βέλτιστες πρακτικές» από το εξωτερικό αγνοεί, ελπίζουμε όχι εσκεμμένα, ότι πολλές από αυτές εφαρμόζονται στο Ελληνικό Δημόσιο Πανεπιστήμιο πέραν της τριακονταετίας. Η δυνατότητα ενός τμήματος να παρέχει περισσότερα του ενός Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών υπάρχει στα ελληνικά ΑΕΙ ήδη από τη δεκαετία του 1980. Στο πλαίσιο του ΦΠΨ λειτουργούσε το αυτόνομο Πρόγραμμα Ψυχολογίας και στο Τμήμα Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας προσφέρονταν δύο αυτόνομα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών. Η εξέλιξη της επιστήμης και της έρευνας, η αλματώδης ανάπτυξη των γνωστικών αντικειμένων που θεραπεύουν αλλά και οι βέλτιστες πρακτικές οδήγησαν, όχι στην

κατάργηση ή συγχώνευση των προγραμμάτων αυτών, αλλά στην αυτονόμησή τους και στη δημιουργία νέων τμημάτων στο πλαίσιο της Φιλοσοφικής Σχολής (το τμήμα Ψυχολογίας ιδρύθηκε με το Σχέδιο Αθηνά). Σήμερα το, νεότερο στη Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας και Σλαβικών Σπουδών μπορεί να παρέχει 2 Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών (είναι ενεργοποιημένο το ένα). Ελπίζουμε ότι η συγκεκριμένη διάταξη δεν παρουσιάζεται ως νεωτερισμός για να αποτελέσει άλλοθι για ενδεχόμενες ή και προγραμματισμένες συγχωνεύσεις και καταργήσεις τμημάτων καθώς η όποια αλλαγή εναπόκειται στη θέληση του εκάστοτε υπουργού.

Τα πανεπιστήμια σήμερα έχουν ανάγκη από προσωπικό όλων των κατηγοριών και από δημόσια χρηματοδότηση. Οι διαρκείς αλλαγές του νομοθετικού πλαισίου δεν βοηθούν τα πανεπιστήμια να λειτουργήσουν με ελευθερία και δημοκρατία.

Η Γ.Σ. ζητά την άμεση απόσυρση του νομοσχεδίου και την έναρξη ουσιαστικού διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς χωρίς ασφυκτικούς χρονικούς περιορισμούς και με σεβασμό στο αυτοδιοίκητο του πανεπιστημίου.

Επίσης εκφράζει, όπως έχει ήδη αναφέρει σε παλαιότερη ανακοίνωση, την αντίθεσή της στην παρουσία «πανεπιστημιακής αστυνομίας» στα ΑΕΙ η οποία, πέραν του ότι είναι περιττή με βάση το ισχύον νομικό πλαίσιο λειτουργίας των ΑΕΙ, θα αποτελέσει μόνιμη πηγή έντασης.

Η Γ.Σ του Συλλόγου ΔΕΠ Φιλοσοφικής καλεί τα ακαδημαϊκά όργανα του ΕΚΠΑ να τοποθετηθούν δημόσια για το σχέδιο νόμου.

Η Γ.Σ. αποφάσισε να συντονίσει τις δράσεις της με την ΠΟΣΔΕΠ και τους συλλόγους ΔΕΠ των υπόλοιπων πανεπιστημίων της Αττικής και εξουσιοδοτεί το Δ.Σ. να προβεί άμεσα στις αναγκαίες επαφές ώστε να προγραμματιστούν κινητοποιήσεις την περίοδο κατάθεσης και ψήφισης του νομοσχεδίου.